

Sammenfattende redegørelse vedr. miljøvurdering af ændringer til CAP-planen 2023-2027.

Indhold

1. Indledning	2
2. Integration af miljøhensyn.....	5
3. CAP-planens indhold	5
4. CAP-planens miljøpåvirkning.....	5
5. Høringssvar	7
6. Alternativer	8
7. Overvågning.....	8

1. Indledning

I forbindelse med ændringerne til CAP-planen 2023-2027 er der udarbejdet en miljøvurdering efter bekendtgørelse nr. 4 af den 3. januar 2023 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (miljøvurderingsloven).

Ifølge miljøvurderingslovens § 13, stk. 2, skal der i forbindelse med endelig vedtagelse af planer og programmer udarbejdes en sammenfattende redegørelse, som beskriver:

- 1) hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet
- 2) hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning
- 3) hvorfor den godkendte eller vedtagne plan eller det godkendte eller vedtagne program er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet
- 4) hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet.

Den sammenfattende redegørelse skal offentliggøres i forbindelse med den endelige vedtagelse af ændringerne til CAP-planen.

Miljørapporten har været i høring i juni 2025. Den behandlede ændringer under følgende interventioner/ordninger og krav i CAP-planen:

- Basisindkomststøtten/Grundbetaling: Som følge af Aftale om Implementering af et Grønt Danmark foretages der tilpasning af de vejledende finansielle allokeringer til Grundbetaling i 2026 og 2027.
- Bio-ordning for økologisk arealtilskud: Den nuværende begrænsning om, at ordningen ikke kan søges på arealer med sprøjteforbud ophæves fra 2026 i forlængelse af analyse fra IFRO (Københavns Universitet). Derudover hæves basissatsen til 1.350 kr./ha og omlægningstillægget til 1.800 kr./ha for at øge fastholdelsen af eksisterende økologiske arealer og tiltrække nye.
- Bio-ordning for miljø- og klimavenligt græs: Bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs reduceres med 50 mio. kr. i perioden 2026-2027, fordelt ligeligt med 25 mio. kr. i 2026 og i 2027. Midlerne omprioriteres til andre indsatser under Søjle II. Ordningens tilskudssats på 1.500 kr. pr. ha fastholdes.
- Bio-ordning for varieret planteproduktion: Den finansielle ramme, og derved målsætningen for bio-ordningen for varieret planteproduktion, reduceres, og midlerne omprioriteres til andre ordninger, der bidrager til implementeringen af Aftale om et Grønt Danmark.
- Bio-ordning for midlertidigt ekstensivering: I forbindelse med Aftale om Implementering af et Grønt Danmark vil bio-ordningen for midlertidigt ekstensivering (tidligere biodiversitet & bæredygtighed) blive justeret, så ordningen i højere grad er målrettet midlertidigt ekstensivering som et trin mod

permanent udtagning af arealer. Ordningen ændrer navn fra bio-ordning for biodiversitet & bæredygtighed til bio-ordning for midlertidig ekstensivering.

- Bio-ordning for ny reguleringsmodel: Bio-ordningen ny reguleringsmodel udgår af CAP-planen og erstattes af en ordning under artikel 72¹. Bio-ordningen skulle oprindeligt udbydes fra 2026 og understøtte ny kvælstofreguleringsmodel. Den nye reguleringsmodel er nu blevet udskudt fra 2026 til 2027. Den ordning under artikel 72, der skal erstatte bio-ordningen ny reguleringsmodel, vil dermed blive udbudt fra 2027.
- Målrettet regulering: Ordningen Målrettet regulering forlænges til og med 2026, da ny kvælstofregulering er udskudt til 2027. Indsatsbehovet for målrettet regulering i 2026 er fastlagt til 3.500 tons kvælstof på baggrund af de justerede vandområdeplaner, VP3. Det er det samme indsatsbehov som for målrettet regulering 2025. I forlængelse af dette foretages mindre tilpasninger af de vejledende finansielle tildelinger for 2024 og 2025 i finansieringsplanen. Disse tilpasninger afspejler den tidligere søgning til ordningen.
- Ny kvælstofregulering: Implementering af en ny ordning under artikel 72 i (EU) 2021/2115, som skal understøtte ny kvælstofregulering fra 2027. Ordningen erstatter bio-ordning for ny reguleringsmodel. Implementering af ny kvælstofregulering er udskudt til 2027, hvorved tilskudsordningen for ny kvælstofregulering også udskydes. Den nye ordning åbnes fra 2027 under artikel 72, som kan søges af landbrugere med arealer i kystvandoplande, hvor ny kvælstofregulering skal bidrage med en reduktion i kvælstofudledningen med henblik på implementering af vandområdeplanerne. Det bemærkes, at den konkrete reguleringsmodel fortsat er under udvikling. Dette kan med en senere ændring af CAP-planen, inden ordningen skal træde i kraft i 2027, lede til justering af den beskrevne model.
- Permanent ekstensivering: Ny arealtilskudsordning for permanent ekstensivering af landbrugsarealer introduceres under CAP-planen fra 2026. Ordningen skal understøtte implementeringen af Aftale om Implementering af et Grønt Danmark ved at fremme varig udtagning af landbrugsarealer, herunder særligt kulstofrige arealer og arealer med højt kvælstofindsatsbehov.
- Pleje af græs-og naturarealer (N2000): Ændringen består i at målrette forpligtelsen til slæt. Med den foreslåede ændring vil ansøgers mulighed for at vælge forpligtelse til praksis med slæt være begrænset, så dette kun kan vælges indenfor nærmere udpegede arealer, hvor kortholdt vegetation er af særlig vigtig betydning for fugle. Dermed tilskyndes ansøger at vælge forpligtelse til afgræsning, som har en mere gavnlig virkning på biodiversiteten.
- Biodiversitetsskov (N2000): Arealdefinitionen ændres, således at der ud over skovbevoksede arealer kan indgå evt. tilstødende naturarealer med potentiale til fremover at blive højstammet skov. Det bidrager positivt til ordningens formål samtidig med, at der undgås administrativt belastende arealafgræsning.
- Privat skovrejsning: Ordningen udgår af CAP-planen fra 2026 som følge af, at der ifm. Aftale om Implementering af et Grønt Danmark etableres en national skovordning. Ændringen indebærer, at

---

¹ Artikel 72 i forordning (EU) 2021/2115

den finansielle ramme til ordningen i 2026 og 2027 bortfalder. Samtidig reduceres tilsagnsrammen for 2025 fra 90 mio. kr. til 40 mio. kr.

- Rydning og forberedelse for afgræsning: Ændringen indeholder flere mindre administrative ændringer og ensretninger. Berettigede støtte modtagere ændres fra at være private og offentlige lodsejere og forpagtere til at være private og offentlige juridiske og fysiske personer med minimum en råderet. Ensretning af tilskudsberettigede. Ensretning af tilskudsberettigede investeringer i forbindelse med forberedelse til afgræsning. Der foretages en mindre teknisk tilpasning af den vejledende finansielle tildeling til ordningen for perioden 2023-2029. Der foretages en opjustering af det planlagte enhedsbeløb tilknyttet ordningen (enhedsbeløb 21.01), da det eksisterende enhedsbeløb ikke stemmer overens med erfaringerne fra den sidste ansøgningsrunde under LDP (2023) og den første ansøgningsrunde under CAP (2024).
- Vand- og klimaprojekter: Ændringernes formål er at muliggøre en hurtigere og mere fleksibel udtagningsindsats. Ændringerne sker bl.a. også af hensyn til at understøtte Aftale om Implementering af et Grønt Danmark, særligt kvælstof- og lavbundsindsatsen. Ændringerne relaterer sig bl.a. til private støttemodtagere og tilsagn til forundersøgelse og etablering mm. I forbindelse med tværgående tilpasning af finansieringsplanen foretages en reduktion af den vejledende finansielle tildeling og planlagt output for perioden 2023-2029. Ændringen indebærer en tilpasning, som følge af behov for at tilføre midler til andre ordninger under CAP-planen i forlængelse af Aftale om et Grønt Danmark.
- Miljø- og klimateknologi: Der skal gennemføres følgende ændringer: Sætningen, der begrænser støtten under ordningen til private landbrug og virksomheder, slettes, da kontrol af, om virksomheder er offentlige og ikke private, teknisk ikke kan IT-understøttes. Resterende projekter, som ikke nås udbetalt under LDP inden udgangen af 2025, bliver fremført til CAP-planen. Ved at foretage denne tekstnære ændring er det muligt at understøtte planteproduktionen og proteinafgrøder under ordningen ifm. kommende ansøgningsrunder. Typen af investeringer, der kan gives tilskud til, præciseres med "ikke-fysiske investeringer", såsom software, abonnement o.lign. Formålene listet for Miljø- og klimateknologi skal også tilstrækkeligt favne indsatsen til udfasning af buræg.

Det bemærkes, at det i løbet af høringsperioden for miljørapporten er foretaget enkelte tekniske justeringer i CAP-planen. Konkret omhandler det følgende ændringer:

1. Tilsagnsperioden for den nye ordning Permanent Ekstensivering, intervention 26, er nu besluttet til at vare tre år i stedet for et.
2. Tilføjelsen af den nye nationale skovrejsningsordning til afsnit 4.1.3.7 er trukket tilbage som følge af bemærkninger fra EU-Kommissionen. Ændringen vedrørte en justering af definitionerne af landbrugsarealer, således at arealerne kunne opretholde grundbetalingen efter artikel 4, stk. 4, litra c), ii), i (EU) 2021/2115, såfremt skovrejsningen bliver etableret på landbrugsarealer. Det bemærkes, at arealer under skovrejsning stadig vil kunne opretholde grundbetaling under artikel 4, stk. 4, litra c), nr. iii).
3. Der indføres og tilknyttes en ny resultatindikator, R.44 vedr. dyrevelfærd, til ordningen Miljø- og klimateknologi, så det er retvisende for indsatsen til udfasning af buræg.

Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs vurdering, at de justeringer, der gennemføres efter høringen af miljørapporten, ikke medfører behov for udarbejdelse af en ny miljørapport med tilhørende høring, da der er tale om tekniske justeringer, uden miljømæssige konsekvenser.

2. Integration af miljøhensyn

Miljøvurderingen er blevet udarbejdet med henblik på at sikre en integration af miljøforhold i ændringer til CAP-planen. Miljøvurderingen har i den forbindelse bidraget til, at indarbejdelse af miljøhensyn samt høring af berørte myndigheder og offentligheden foreligger dokumenteret.

Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs vurdering, at udarbejdelse af miljørapporten i forbindelse med udarbejdelsen af ændringerne til CAP-planen har medvirket til, at relevante miljømæssige problemstillinger er blevet afklaret i løbet af processen. Generelt vurderes det, at der med de senere justeringer til de ændringer, der fremgik af den miljørapport, der har været i høring, kan forventes en tendens til en samlet positiv effekt.

3. CAP-planens indhold

Den danske CAP-plan 2023-2027 implementerer EU's fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027 i Danmark. EU's landbrugspolitik tager udgangspunkt i tre overordnede målsætninger²:

1. at fremme en intelligent, konkurrencedygtig, modstandsdygtig og diversificeret landbrugssektor og dermed garantere fødevarer sikkerheden på lang sigt
2. at støtte og styrke miljøbeskyttelsen, herunder biodiversitet, og klimainsatsen og bidrage til opfyldelsen af Unionens miljø- og klimarelaterede målsætninger, herunder dens forpligtelser i henhold til Paris-aftalen, og
3. at styrke den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne.

De tre overordnede målsætninger skal forfølges via af 9 specifikke målsætninger, der hver især komplementeres af en tværgående målsætning om at modernisere landbruget og landdistrikterne ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne og tilskynde til udbredelsen heraf blandt landbrugere gennem bedre adgang til forskning, innovation, viden udveksling og uddannelse.

CAP-planen indeholder således bl.a. en beskrivelse af den nationale strategi til forfølgelse af målsætningerne, samt beskrivelser af de enkelte interventioner og indsatsområder, der skal understøtte EU's målsætninger.

4. CAP-planens miljøpåvirkning

Miljøvurderingen er foretaget med udgangspunkt i den mulige indvirkning på en række miljøfaktorer, der vurderes at blive påvirkede af ændringerne til CAP-planen 2023-2027. Afgrænsningen af miljøfaktorer er

---

² Jf. artikel 5 i forordning (EU) 2021/2115

belyst i en afgrænsningsrapport, hvortil der er modtaget høringssvar fra relevante myndigheder. Der er på den baggrund valgt at fokusere på fem miljøfaktorer:

- Biologisk mangfoldighed, flora og fauna
- Jordbund
- Vand
- Klimatiske faktorer og luft
- Materielle goder (herunder arealanvendelse, energi, råmaterialer og rekreativ værdi)

Hertil kommer kumulative virkninger af de planlagte ændringer. Påvirkningen på de enkelte miljøfaktorer – som beskrevet i den miljørapport, der har været i høring – gengives kort herunder. For uddybning af påvirkningen for de enkelte miljøfaktorer henvises til selve miljørapporten.

Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Ændringerne til CAP-planen vil generelt set tilskynde til ændret arealanvendelse for landbrugerne, som forventes at påvirke den biologiske mangfoldighed, flora og fauna på forskellige måder. Der er således ændringer med både positive og negative effekter på betingelserne for biologisk mangfoldighed, flora og fauna. Samlet set forventes en begrænset positiv effekt på miljøfaktoren biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Jordbund

For miljøfaktoren jordbund vil der også være ændringer, der bidrager med positiv effekt, og ændringer, der medfører en negativ effekt. Det vurderes, at der samlet set vil være en positiv påvirkning af miljøfaktoren, hvor særligt ændringerne vedr. permanent ekstensivering og bio-ordning for midlertidig ekstensivering trækker i en positiv retning. Ændringerne vedr. bio-ordningerne for miljø- og klimavenligt græs og varieret planteproduktion trækker i negativ retning.

Vand

Ændringerne til CAP-planen skønnes at påvirke miljøfaktoren vand på forskellige måder i form af ændret udledning af forurenende stoffer til vandmiljøet, herunder udledning til næringsstoffer og pesticider. Det vurderes, at der samlet set forventes en begrænset positiv effekt på miljøfaktoren vand. Igen er det ændringerne vedr. permanent ekstensivering og bio-ordning for midlertidig ekstensivering, der trækker i en positiv retning. Ændringerne vedr. bl.a. ny reguleringsmodel og bio-ordningen for økologisk arealtilskud vil kunne medføre en begrænset negativ miljøeffekt i form af øget kvælstofudvaskning til vandmiljøet.

Materielle goder

Miljøfaktoren materielle goder vil blive påvirket i form af øget herlighedsværdi og mulighed for rekreativ udfoldelse, dog vurderes ændringerne at bidrage til en indskrænket mulighed for arealanvendelse med henblik på landbrugsproduktion. Samlet set forventes ændringerne dog at bidrage til en øget skabelse af materielle goder.

Klimatiske faktorer og luft

Ændringerne til CAP-planen kan forventes at påvirke miljøfaktoren i både negativ og positiv retning. Samlet set vurderes ændringerne dog at føre til en begrænset positiv effekt på miljøfaktoren klimatiske faktorer og luft. Ændringerne vedr. permanent ekstensivering og bio-ordning for midlertidig ekstensivering trækker i en positiv retning. I modsætning trækker miljø- og klimavenligt græs i negativ retning.

Kumulative virkninger

Ændringen vil agere sammen med både tidligere og eksisterende programmer og planer som en samlet prioritering af produktion og miljøbeskyttelse. De kumulative påvirkninger vil i stor udstrækning afhænge af den geografiske udmøntning af ændringerne, hvilket vanskeliggør en mere konkret vurdering af den kumulative påvirkning.

5. Høringssvar

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har i forbindelse med høringen af miljørapporten modtaget en række høringssvar. En del af høringssvarene omhandler de konkrete ændringer og udformning af ordningerne – og ikke vurderingen af miljøeffekterne. I det følgende gennemgås udelukkende de høringssvar, der relaterer sig til selve miljørapporten og styrelsens opfølgning. For en gennemgang af samtlige høringssvar, herunder de høringssvar, der ikke relaterer sig til miljøvurderingen, henvises til det tilhørende høringssvarnotat og selve høringssvarene.

Fælles høringssvar fra Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Jægerforbund og Danmarks Biavlerforening (herefter "foreningerne").

1. Vedrørende bio-ordningen midlertidig ekstensivering er foreningerne positive overfor at give forhøjet støtte til ekstensivering af lavbundsjord og områder med vådområdepotentiale, men savner en vurdering af "forholdet til biodiversitet og den nødvendige opbygning af økologisk infrastruktur i det dyrkede landskab". I særdeleshed finder foreningerne det problematisk, at småbiotoper reduceres i tilskud, da disse fungerer som spredningskorridorer og levesteder i det intensive landbrugsland. Foreningerne opfordrer til, at ordningen for småbiotoper opretholdes med tilskuddet på 2.740 kr./ha. Foreningerne henviser til Tschardt et al. 2016 (og flere efter disse) der påviser, at det gavner biodiversiteten i landbrugslandskaber mere at sætte ind med tiltag i områder med lavt indhold af landskabselementer end i områder, der i forvejen har et højt indhold af landskabselementer, som ikke synes reflekteret i begrundelserne, der alene synes at være rettet mod CO₂- og kvælstofudvaskningspotentialer. I stedet for et bortfald af bestøverbrak opfordrer foreningerne til, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø overvejer følgende:

- Forlængelse af omlægningsintervallet til minimum tre år, og gerne fem år, der kan indpasses i sædskifterotationen.
- Forhøjet tilskud til små arealer på op til 1 hektar (småbiotoper).
- Gennemgang af frøartsvalgene, herunder om et andet frøartsvalg kunne gavne biodiversiteten mere.

Foreningerne påpeger yderligere, at den høje søgning til bestøverbrak illustrerer det reelle tilskudsbehov for ordningen, samt at det vurderes urealistisk, at der vil blive etableret bestøverbrak fra 2026, da der ikke differentieres i tilskud mellem blomsterbrak og bestøverbrak. Foreningerne savner en konsekvensvurdering i den sammenhæng.

Svar: Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø noterer sig bemærkningen. Der henvises til kapitel 7.1 i miljørapporten, hvor ændringens betydning for miljøfaktoren – biologisk mangfoldighed, flora og fauna – behandles og vurderes. Styrelsen anerkender, at omfanget af effekterne afhænger af den geografiske udmøntning af ændringerne, hvilket vanskeliggør en mere konkret vurdering af biodiversitetseffekten.

Tilskudssatserne er bl.a. også fastsat på baggrund af udgifterne og økonomisk tab forbundet med etablering og vedligeholdelse af elementerne. Med hensyn til småbiotoper er der som udgangspunkt ingen merudgifter forbundet pga. fravær af landbrugsaktiviteter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø bemærker, at justeringer til ordningen er indført jf. politisk aftale. Ønsker til justeringer af ordningen noteres til eventuelle fremtidige tilpasninger til 2027.

Listen over frøarter er fastsat på baggrund af en vurdering fra AU, ([gå til vurderingen her](#)). Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø noterer, at der er øvrige arter, som kan gavne biodiversiteten. Det bemærkes endvidere, at landbrugere har mulighed for at udså øvrige blomsterarter, end hvad der fremgår på listen, så længe kravene til bestøverbrak er opfyldt.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø noterer ønsket om konsekvensvurderingen ved bortfald af bestøverbraktillægget. Der henvises til kapitel 7.1 i miljørapporten, hvor ændringens betydning for miljøfaktoren – biologisk mangfoldighed, flora og fauna – behandles og vurderes.

2. Vedrørende ordningen for Permanent ekstensivering bemærker foreningerne, at de fuldt ud kan tilslutte sig oprettelse af den nye ordning Permanent ekstensivering, idet de ikke betvivler ordningens positive effekt på biodiversiteten, men savner en omtale heraf i den efterfølgende fremstilling af forslaget. Foreningerne mener, at dette forhold burde fremhæves.

Svar: Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø noterer sig ønsket om at omtale biodiversitetseffekten i forslag til ordningen i CAP-planen. Styrelsen vil undersøge muligheden for at indarbejde dette i teksten i CAP-planen i det næste ændringsforslag.

Yderligere henvises til kapitel 7.1 i miljørapporten, hvor ændringens betydning for miljøfaktoren – biologisk mangfoldighed, flora og fauna – behandles og vurderes. Styrelsen anerkender, at omfanget af effekterne afhænger af den geografiske udmøntning af ændringerne, hvilket vanskeliggør en mere konkret vurdering af biodiversitetseffekten.

På den baggrund har styrelsen vurderet, at kommentarerne fra foreningerne ikke giver anledning til ændringer i miljøvurderingen af ændringer af CAP-planen 2023-2027.

6. Alternativer

0-alternativet til miljøvurderingen af ændringerne til CAP-planen 2023-2027 er en fortsættelse af de nuværende ordninger og krav under CAP-planen 2023-2027. Der er i miljøvurderingsrapporten ikke opstillet andre alternativer end 0-alternativet.

7. Overvågning

Det vurderes, at ændringerne til CAP-planen 2023-2027 i overvejende grad vil have en positiv indvirkning på de undersøgte miljøfaktorer. Effekterne af CAP-planen 2023-2027 vil i betydeligt omfang blive dokumenteret igennem eksisterende miljøovervågningsprogrammer, eksempelvis NOVANA. Yderligere er der EU-monitorering af, om EU-midler udmøntes efter hensigten. Der indsamles løbende overvågningsdata i regi af indsatsen under den nationale implementering af nationale vandområde planer og naturplaner. Det

vurderes, at denne overvågning vil være tilstrækkelig til at belyse effekterne af ændringen til CAP-planen 2023-2027.

Det vurderes derfor, at vedtagelse af ændringerne ikke nødvendiggør særskilt overvågning.